

YARGITAY

22. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2016/10039
Karar No.	2016/12783
Tarihi:	02.05.2016

<u>İlgili Kanun / Madde</u>
6356 S. STSK. /5

- ***İŞKOLU TESPİTİ***
- ***ASIL İŞVEREN VE ALT İŞVEREN İÇİN İŞKOLU TESPİTİNİN AYRI AYRI YAPILACAĞI***
- ***İŞKOLU TESPİTİNDE İŞYERİNİN BULUNDUĞU YERDEKİ İŞ MAHKEMESİNİN KESİN YETKİLİ OLDUĞU***

ÖZETİ İşkolu tespit davalarında, her işverenin işyerinin bağımsız işyeri olarak kabul edilip, o işyerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla işkolu tespiti gerekir. Alt işverenin işkolu tespiti asıl işverenin yaptığı işe göre belirlenmez. Alt işverenin işkolu tespitinin, asıl işverenden ayrı olarak yapılması gerektiği gibi, alt işverene ait işyerinde yapılan işlerin, asıl işverene ait işyerinde yapılan işlere yardımcı iş olarak değerlendirilmesi de doğru olmaz. 6356 sayılı Kanun'un 4/2. maddesinde öngörülen, bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işlerin de, asıl işin dâhil olduğu işkolundan sayılacağı kuralı, bir işyeri sınırları ve organizasyonu içerisinde yürütülen işler için önem taşır. Yoksa birbirinden ayrı işyerlerinde farklı işkoluna giren işler yapılıyorsa asıl iş yardımcı iş kavramı geçerli olmaz. Alt işveren işçileri ise, alt işverene ait bağımsız işyeri çalışanları olduklarından, bağlı buldukları işkolunun, asıl işverenden ayrı olarak belirlenmesi gerekir. Diğer taraftan, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesine göre "İş mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgahı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için

yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz." İş Mahkemelerinin yetkisi kamu düzenine ilişkin olduğundan, anlaşma ile bertaraf edilemeyeceği gibi genel yetki kuralları da uygulanmaz. Bu halde, yetki itirazı ilk itirazlardan olmadığından, taraflar yargılama bitinceye kadar yetki itirazında bulunabileceği gibi, mahkeme de yargılamanın her aşamasında kendiliğinden yetkisizlik kararı verebilir. Açıklanan kanuni düzenlemelere göre, işkolu tespitine itiraz davalarında, işyerinin bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkilidir

DAVA : Davacı, Ç.. B..nın işkolu tespitine ilişkin kararının iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalılardan Ç.. B., ... Ltd. Şti. ile Sağlık Bakanlığı avukatları tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, 04.03.2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Ç.. B..nın 2015/19 karar sayılı işkolu tespit kararında yer alan şirket tarafından hizmet alım ihalesi ile alınan İzmir Buca Seyfi Demirsoy Devlet Hastanesi işyerlerinde yapılan işlerin 10 nolu "Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar" işkoluna girdiğine dair kararın iptali ile bu işyerlerinin ve yapılan işlerin İşkolları Yönetmeliği'nin 17 nolu "Sağlık ve Sosyal Hizmetler" işkoluna girdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Cevap veren davalılar, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı Bakanlıklar ve Ltd. Şti. vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Dava, Ç.. B.. tarafından yapılan işkolu tespitine itiraz istemine ilişkindir.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 5. maddesine göre "Bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti Bakanlıkça yapılır. Bakanlık, tespit ile ilgili kararını Resmî Gazete'de yayımlar. Bu tespite karşı ilgililer, kararın yayımından itibaren on beş gün içinde dava açabilir. Mahkeme iki ay içinde kararını verir. Kararın temyiz edilmesi hâlinde Yargıtay uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar."

6356 sayılı Kanun'un 3. maddesinde sendikaların kuruldukları işkolunda faaliyette bulunabilecekleri belirtilmiştir. Bu itibarla, işkolu kavramının, sendikaların faaliyet alanlarını belirleyen temel bir öge olduğu söylenebilir. İşkolu kavramı ile, benzer işler bir hukuki kalıp altında toplu iş hukukuna sunulmaktadır.

İşkolu tespitinde birim olarak işyerinin esas alınacağı normatif düzenlemelerin tartışmasız bir sonucudur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinin gerekçesinde, işyeri, teknik bir amaca, diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir birim olarak tanımlanmıştır. İşyerinin sınırlarının saptanmasında "işyerine bağlı yerler" ile "eklentiler" ve "araçların" bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması halinde bunların tek işyeri mi yoksa birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda

"amaçta birlik", aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ile "yönetimde birlik", aynı yönetim altında örgütlenmiş olma şartlarının aranacağı düzenlenmiştir.

İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkolları, 6356 sayılı Kanun'a ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Aynı Kanun'un dördüncü maddesinin ikinci fıkrasında da bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işlerin de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılacağı ifade edilmiştir. Yine aynı maddede, bir işkoluna giren işlerin, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü alınarak ve uluslararası normlar da göz önünde bulundurularak bir yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

İşkolu tespit davalarında, her işverenin işyerinin bağımsız işyeri olarak kabul edilip, o işyerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla işkolu tespiti gerekir. Alt işverenin işkolu tespiti asıl işverenin yaptığı işe göre belirlenmez. Alt işverenin işkolu tespitinin, asıl işverenden ayrı olarak yapılması gerektiği gibi, alt işverene ait işyerinde yapılan işlerin, asıl işverene ait işyerinde yapılan işlere yardımcı iş olarak değerlendirilmesi de doğru olmaz. 6356 sayılı Kanun'un 4/2. maddesinde öngörülen, bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işlerin de, asıl işin dâhil olduğu işkolundan sayılacağı kuralı, bir işyeri sınırları ve organizasyonu içerisinde yürütülen işler için önem taşır. Yoksa birbirinden ayrı işyerlerinde farklı işkoluna giren işler yapılıyorsa asıl iş yardımcı iş kavramı geçerli olmaz. Alt işveren işçileri ise, alt işverene ait bağımsız işyeri çalışanları olduklarından, bağlı buldukları işkolunun, asıl işverenden ayrı olarak belirlenmesi gerekir.

Diğer taraftan, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesine göre "İş mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgahı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz." İş Mahkemelerinin yetkisi kamu düzenine ilişkin olduğundan, anlaşma ile bertaraf edilemeyeceği gibi genel yetki kuralları da uygulanmaz. Bu halde, yetki itirazı ilk itirazlardan olmadığından, taraflar yargılama bitinceye kadar yetki itirazında bulunabileceği gibi, mahkeme de yargılamanın her aşamasında kendiliğinden yetkisizlik kararı verebilir.

Açıklanan kanuni düzenlemelere göre, işkolu tespitine itiraz davalarında, işyerinin bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkilidir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-ç maddesine göre de, yetkinin kesin olduğu hallerde, mahkemenin yetkili bulunması hususu dava şartlarındandır. Yine 6100 sayılı Kanun'un 115/2. maddesine göre de, dava şartı yokluğu durumunda mahkemece davanın usulden reddine karar verilmesi gerekir.

Somut olayda, 04.03.2015 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan, Ç.. B..nın dava konusu işkolu tespit kararıyla, ...Ltd. Şti. tarafından hizmet alım sözleşmesi ile Buca Seyfi Demirsoy Devlet Hastanesi adresinde kurulu iş yerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla İşkolları Yönetmeliğinin 10 sıra numaralı "Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir. İnceleme konusu davada, dava konusu işyerinin İzmir adresinde yer alması sebebiyle, kesin yetkili mahkeme İzmir İş Mahkemesidir. Bu itibarla, mahkemece, yetkisizlik sebebiyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esası incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, bozma sebebine göre sair hususların bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 02.05.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.